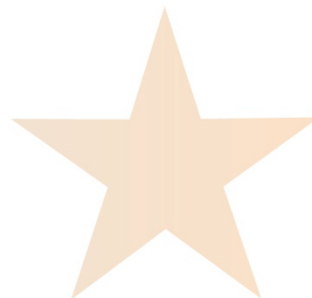

Gairės

dėl skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomų kapitalo priemonių pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP)

Gairės dėl skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomų kapitalo priemonių pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP)

Turinys

1. EBI gairės dėl skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomų kapitalo priemonių pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP)	3
I antraštinė dalis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys	4
II antraštinė dalis. Skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomų kapitalo priemonių reikalavimai pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą	5
II.1 Taikymo ribos	5
II.2 Procesas	6
II.3 Skolinimo užsienio valiuta rizikos valdymo priežiūrinis tikrinimas	6
II.4 Kapitalo pakankamumo priežiūrinis tikrinimas	8
II.5 Priežiūros priemonių taikymas	10
II.6 Sąveika su makrolygio rizikos ribojimo priemonėmis	12
III antraštinė dalis. Galutinės nuostatos ir įgyvendinimas	13

---

1. EBI gairės dėl skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomų kapitalo priemonių pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP)

Gairių statusas

Šiame dokumente pateikiamos pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (EBI reglamentas), 16 straipsnį skelbiamos gairės. Pagal EBI reglamento 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos privalo dėti visas pastangas, siekdamas laikytis šių gairių.

Gairėse pateikiama EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip tam tikroje srityje turėtų būti taikoma Europos Sąjungos teisė. Todėl EBI tikisi, kad visos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, jų laikysis. Kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turi jų laikytis ir atitinkamai įtraukti jas į savo priežiūros praktiką (pvz., pakeisti savo teisinę sistemą ar savo priežiūros procesus).

Pranešimo reikalavimai

Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį iki 2014 m. vasario 28 d. kompetentingos institucijos privalo informuoti EBI, ar jos laikosi ar ketina laikytis šių gairių, ir jei ne – nurodyti nesilaikymo priežastis. Negavusi jokio pranešimo iki šio termino pabaigos, EBI manys, kad kompetentingos institucijos šių gairių nesilaiko. Pranešimai turi būti siunčiami pateikiant 5 skirsnyje nurodytą formą su nuoroda EBA/GL/2013/02 adresu compliance@eba.europa.eu. Pranešimus turi teikti asmenys, turintys įgaliojimus savo kompetentingos institucijos vardu informuoti apie gairių laikymąsi.

Remiantis EBI reglamento 16 straipsnio 3 dalimi, pranešimai bus skelbiami EBI tinklavietėje.

I antraštinė dalis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

1. Remiantis 2011 m. rugsėjo 21 d. Europos sisteminės rizikos valdybos rekomendacija dėl skolinimo užsienio valiutomis (ESRV/2011/1), ypač Rekomendacija E – Reikalavimai kapitalui, šiose gairėse nagrinėjamos pagal Kapitalo reikalavimų direktyvos (*Capital requirements directive*, CRD) 97 straipsnyje apibrėžtą priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (*supervisory review and evaluation process*, SREP) skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomos kapitalo priemonės.
2. Šios gairės taikomos skolinimui užsienio valiuta mažmeniniams ir MVĮ kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta. Šiose gairėse vartojamos šios apibrėžtys:

užsienio valiuta – bet kuri valiuta, išskyrus šalies, kurioje reziduoja kredito gavėjas, teisėtą mokėjimo priemonę;

skolinimas užsienio valiuta – skolinimas kredito gavėjams, neatsižvelgiant į kredito galimybės (pvz., įskaitant atidėtuosius mokėjimus ar panašias finansines priemones) teisinę formą, bet kuria valiuta, išskyrus šalies, kurioje reziduoja kredito gavėjas, teisėtą mokėjimo priemonę;

kredito gavėjai, kurių rizika neapdrausta – mažmeniniai ir MVĮ kredito gavėjai, kurių rizika neapdrausta nei natūraliu, nei finansiniu rizikos draudimu ir kuriems dėl kredito valiutos ir rizikos draudimo valiutos neatitikimų kyla rizika; natūralus rizikos draudimas pirmiausia apima atvejus, kai kredito gavėjai gauna pajamų užsienio valiuta (pvz., piniginių perlaidų ar eksporto pajamų), o finansinis rizikos draudimas paprastai reiškia, kad yra sudaryta sutartis su finansų įstaiga;

nelinijinis santykis tarp kredito ir rinkos rizikos – atvejai, kai rinkos riziką skatinantys valiutos kurso pokyčiai gali padaryti neproporcingą poveikį bendram kredito rizikos lygiui; šiuo požiūriu valiutos kurso svyravimai gali paveikti kredito gavėjų pajėgumą vykdyti savo skolinius įsipareigojimus, galimai reikalavimų dydį mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju ir užtikrinimo priemonių vertę ir taip iš esmės pakeisti kredito riziką.

3. Šios gairės skirtos kompetentingoms institucijoms. Jose nagrinėjamas priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas, siekiant užtikrinti, kad įstaigos turėtų skolinimo užsienio valiuta rizikai nustatyti, išmatuoti ir valdyti tinkamas procedūras, strategijas, procesus ir mechanizmus ir kad atsižvelgiant į skolinimo užsienio valiuta riziką įstaigų vidaus kapitalas būtų pakankamas, tinkamos rūšies ir tinkamai paskirstytas. Jei šio proceso metu kompetentingos institucijos nustato rizikos valdymo procedūrų, strategijų, procesų ir mechanizmų trūkumų ir nusprendžia, kad įstaigos turimas kapitalas yra nepakankamas, gairėse nustatyta, kad kompetentingos institucijos turi reikalauti, kad įstaigos efektyviau valdytų savo skolinimo užsienio valiuta riziką taikydamos CRD 104 straipsnyje nurodytas priemones ir, jei reikia, padengtų tokią riziką pakankamo dydžio kapitalu ir taip padidintų įstaigos atsparumą valiutų kursų pokyčiams.

-
4. Jei nėra aktualių duomenų apie konkretaus kliento rizikos draudimo būklę, kredito gavėjai turėtų būti vertinami kaip gavėjai, kurių rizika neapdrausta.
  5. Jei tenkinama II antraštinės dalies 1 skirsnyje nurodyta reikšmingumo sąlyga, šios gairės taikomos kiekvienai įstaigai atskirai.
  6. Šios gairės turėtų būti taikomos konsoliduotai, individualiai ir, jei tinka, iš dalies konsoliduotai, laikantis CRD nustatyto priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo lygio (110 straipsnis).
  7. Šiose gairėse numatomas individualus įstaigos vertinimas ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimų taikymas. Šie reikalavimai papildo kitas priežiūros priemones, įskaitant kompetentingų institucijų įgyvendinamas su skolinimu užsienio valiuta susijusias makrolygio rizikos ribojimo priemones, pvz., priežiūros institucijų nustatytus didesnio minimalaus kapitalo reikalavimus. Kompetentingos institucijos, vykdydamos priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą, turėtų ir toliau vertinti bendrą visų tokių priemonių tinkamumą.

II antraštinė dalis. Skolinimui užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, taikomų kapitalo priemonių reikalavimai pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą

8. Pagal CRD 97 straipsnį kompetentingos institucijos vykdydamos priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą turėtų nustatyti, ar įstaigų įgyvendinamos procedūros, strategijos, procesai ir mechanizmai ir turimos nuosavos lėšos užtikrina patikimą įstaigų skolinimo užsienio valiuta rizikos valdymą ir padengimą. Tai reiškia, kad kompetentingos institucijos turėtų tikrinti vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procedūrų tinkamumą ir vidaus procedūras skolinimo užsienio valiuta rizikai padengti reikalingam kapitalui apskaičiuoti. Valstybės narės turėtų taikyti šiuos reikalavimus atsižvelgdamos į pagal Kapitalo reikalavimų reglamento (*Capital requirements regulation*, CRR) 354 straipsnio 3 dalį parengtuose siūlomuose techniniuose įgyvendinimo standartuose dėl artimai tarpusavyje susijusių valiutų nurodytas artimai tarpusavyje susijusias valiutas ir į CRR 354 straipsnio nuostatas¹.

II.1 Taikymo ribos

9. Šios gairės taikomos kiekvienai įstaigai individualiai, jei tenkinama ši reikšmingumo sąlyga²:

Kreditai užsienio valiuta gavėjams, kurių rizika neapdrausta, sudaro 10 proc. ar daugiau viso įstaigos kreditų portfelio (visų nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams išduotų kreditų), kai toks kreditų portfelis sudaro 25 proc. ar daugiau viso įstaigos turto.

Kompetentingos institucijos šias gaires turėtų taikyti ir tuo atveju, kai įstaiga neatitinka nurodytos reikšmingumo sąlygos, bet, jų manymu, rizika skolinimo užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, yra reikšminga. Tokiu atveju kompetentingos institucijos turėtų pagrįsti ir dokumentais įforminti visus sprendimus remdamosi bet neapsiribodamos šiais kriterijais: reikšmingas įstaigos

---

¹ Šiuose techniniuose įgyvendinimo standartuose nurodytos valiutos bus atnaujinamos kasmet, todėl šio sąrašo nereikėtų laikyti galutiniu.

² Skaiciuojama kompetentingai institucijai pareikalavus, ne dažniau kaip kartą per metus.

---

skolinimo užsienio valiuta padidėjimas nuo paskutinio skaičiavimo; reikšmingos užsienio valiutos, kuria išduoti kreditai, keitimo kurso neigiama tendencija.

II.2 Procesas

10. Šiomis gairėmis nustatomas toks procesas:

- (i) kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaigos nustatytų savo skolinimo užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika nepadrausta, riziką;
- (ii) kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar ši rizika reikšminga dėl to, kad tenkinama reikšmingumo sąlyga ar dėl to, kad jos taip mano;
- (iii) jei skolinimo užsienio valiuta rizika reikšminga, tuomet kompetentingos institucijos turėtų tikėtis, kad įstaigos į ją atsižvelgs atlikdamos vidaus kapitalo pakankamumo vertinimą;
- (iv) vykdydamos priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą (žr. toliau pateiktus II antraštinės dalies 3 ir 4 skirsnius) kompetentingos institucijos turėtų tikrinti kaip vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procese vertinama skolinimo užsienio valiuta rizika;
- (v) jei manoma, kad skolinimo užsienio valiuta riziką nustatyti, išmatuoti ir valdyti skirtos procedūros, strategijos, procesai ir mechanizmai yra netinkami ir kad turimo kapitalo nepakanka skolinimo užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, rizikai padengti, siekdamas, kad šie trūkumai būtų pašalinti, kompetentingos institucijos turėtų taikyti atitinkamas priemones pagal CRD 104 straipsnį, įskaitant papildomo kapitalo reikalavimą įstaigai turėti papildomo kapitalo (II antraštinės dalies 5 skirsnis);
- (vi) jei įstaiga priklauso tarpvalstybinei grupei, skolinimo užsienio valiuta rizikos įvertinimo išvados yra bendro sprendimo proceso dalis, kaip nurodyta CRD 113 straipsnio 1 dalyje.

II.3 Skolinimo užsienio valiuta rizikos valdymo priežiūrinis tikrinimas

11. Vykdydamos su skolinimu užsienio valiuta susijusios rizikos priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą kompetentingos institucijos turėtų įvertinti:

- valiutos kurso modelio tipą:
  - kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti skolinimo užsienio valiuta rizikos laipsnį atsižvelgdamos į valiutos, kuria išreikštos pozicijos kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, modelius ir skirti ypatingą dėmesį tiems atvejams, kai: i) nacionalinė ir užsienio valiutos artimai susietos (įstatymu arba per artimas ekonomikas ar pinigų sistemas); ii) taikomas valiutų valdybos ar susieto valiutos kurso modelis; ir iii) valiutos modelis yra laisvai kintamas. Galimų būsimų valiutos kurso svyravimų mastas ir pobūdis labai priklauso nuo valiutos ir valiutos modelio;
  - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos, įvertinusios dabartinę ekonominę realiąją valiutos keitimo riziką, aiškiai suprastų galimas būsimas valiutos keitimo kurso tendencijas ir svyravimus, t. y. remtųsi ne tik valiutos kurso modelio *de jure* klasifikacija. Konkrečiai jos turėtų užtikrinti, kad įstaigos vykdytų nuolatinį valiutos kurso vertinimą kreditų gavėjų kreditingumo požiūriu, nes, nepriklausomai nuo valiutos kurso modelio, valiutos kurso svyravimai kelia nuolatinę riziką;

-
- su skolinimo užsienio valiuta rizika susijusius įstaigų procesus:
    - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos turėtų veikiančią skolinimo užsienio valiuta politiką, kuri apimtų aiškia skolinimo užsienio valiuta rizikos tolerancijos ribų apibrėžtį, atspindinčią įstaigos gebėjimą suvaldyti riziką, ir nustatytų skolinimo užsienio valiuta kredito portfelių ir valiutų absoliučias ir santykinės ribas. Kompetentingos institucijos turėtų tikrinti įstaigų rizikos valdymo politiką ir procesus, susijusius su skolinimu užsienio valiuta, ir įvertinti, ar nėra taip, kad ši politika ir procesai yra nepakankami atsižvelgiant į skolinimo užsienio valiuta rizikos reikšmingumą;
    - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad, rizikos nustatymo procesai įstaigose tinkamai atspindėtų skolinimo užsienio valiuta riziką;
    - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos turėtų patikimą rizikos kontrolės metodiką skolinimo užsienio valiuta rizikai nustatyti vertinant klientus ir perimant kreditus užsienio valiuta, pvz., taikant tinkamus rizikos vertinimo ir užtikrinimo priemonės reikalavimus. Kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų užtikrinti, kad įstaigos į savo rizikos vertinimo metodus įtrauktų valiutos kurso rizikos veiksni;
    - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos skolinimo užsienio valiuta riziką konkrečiai įtrauktų į savo vykdomą stebėseną ir nustatytų tinkamas ir aiškias sąlygas, nuo kada atsiranda rizika. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigų nustatytuose procesuose būtų apibrėžtos tikslios ir tinkamos prevencinės priemonės (pvz., reikalavimas pateikti papildomą užtikrinimo priemonę), kai peržengiamos tokios rizikos ribos;
  - valiutos kurso svyravimų poveikį:
    - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad nustatydamos kredito gavėjų kredito reitingą (kredito balus) ir vertindamos jų pajėgumą vykdyti savo skolinius įsipareigojimus, įstaigos savo vidaus rizikos vertinimo ir kapitalo paskirstymo procesuose tinkamai atsižvelgtų į valiutos kurso svyravimus;
    - kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos turėtų tinkamas procedūras atitinkamų valiutų kursų svyravimams nuolat stebėti ir jų galimo poveikio negražintoms skoloms ir susijusiai kredito rizikai individualių pozicijų ir viso kredito portfelio lygiu įvertinti.
  - Be to, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos periodiškai tikrintų kredito gavėjų apsidraudimo nuo rizikos būklę, nes ji laikui bėgant gali kisti ir įstaigos turi stengtis, kad kredito gavėjai, kurių padėtis pasikeitė, būtų klasifikuojami teisingai. Jei teisiškai įmanoma, tokia būklės stebėseną turi būti įtraukta į skolos susitarimų tarp įstaigų ir kredito gavėjų sąlygas. Jei įstaiga neturi aktualių duomenų apie apsidraudimo nuo rizikos būklę, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad toks kredito gavėjas įstaigos rizikos vertinimo sistemose ir vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procese būtų vertinamas kaip gavėjas, kurio rizika neapdrausta.

II.4 Kapitalo pakankamumo priežiūrinis tikrinimas

12. Kompetentingos institucijos turėtų įsitikinti, kad įstaigos į savo rizikos vertinimo sistemas ir vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesą tinkamai įtraukė skolinimo užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, riziką. Konkrečiai, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad:

- įstaigų skolinimo užsienio valiuta rizikos pozicijos neviršytų įstaigai priimtinos rizikos; ir
- vidaus kapitalo pakankamumo vertinimas tinkamai atspindėtų skolinimo užsienio valiuta riziką, įskaitant vienos ar kelių valiutų rizikos koncentraciją.

13. Nepaisydamos to, kaip įstaigos klasifikuoja dėl skolinimo užsienio valiuta kylančią riziką kredito ir rinkos rizikos požiūriu, kompetentingos institucijos turėtų ištirti, kaip atsižvelgiama į nelineinį santykį tarp kredito rizikos ir rinkos rizikos, ir nustatyti, ar toks vertinimas tinkamas.

14. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos:

- išlaikytų visos rizikos vertinimo sistemos bendrą nuoseklumą, užtikrindamos, jog pagrindinės rinkos ir kredito rizikos vertinimui skirtos hipotezės (patikimumo lygis, laikymo laikotarpis ir t. t.) būtų nuosekliai apibrėžtos;
- pripažintų, kad užsienio valiuta ir nacionaline valiuta išduotų kreditų portfeliai gali turėti visiškai skirtingas įsipareigojimų nevykdymo tendencijas, ir todėl turi atkreipti dėmesį į dėl skirtingų valiutos kurso svyravimų skirtingoms valiutoms galimai atsirasiančius kreditų nuostolius;
- atsižvelgtų į valiutos kurso svyravimų poveikį įsipareigojimų nevykdymo tikimybei;
- atsižvelgtų į tai, kad šioms įstaigoms gali kilti rinkos rizika dėl kredito gavėjų, net jei jie skolindamiesi užsienio valiuta apsidraus nuo rizikos dėl valiutos kurso svyravimų. (Apsidraudimas nuo rinkos rizikos gali tapti neveiksmingas, jei kredito užsienio valiuta gavėjai nevykdo savo įsipareigojimų, ypač jei kredito užtikrinimo priemonės pateiktos nacionaline valiuta. Tokiu atveju įstaigos patirtų nuostolių dėl kredito gavėjų įsipareigojimų nevykdymo ir kartu patirtų rinkos rizikos nuostolių dėl rizikos draudimo, kuris būtų nutrauktas dėl įsipareigojimų nevykdymo).

15. Be to, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos apdairiai ir toliaregiškai nustatytų kapitalo, reikalingo padengti skolinimo užsienio valiuta riziką, įskaitant koncentracijos riziką, kiekį, ir ypač atsižvelgtų į koncentraciją, kylančią dėl vienos (ar daugiau) valiutos(-ų) dominavimo (nes valiutos kurso svyravimai yra dažnas rizikos faktorius kartu lemiantis daugelio kredito gavėjų įsipareigojimų nevykdymą). Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos pateiktų pagrįstą savo vidaus kapitalo, skirto skolinimo užsienio valiuta rizikai padengti, vertinimą.

-
16. Vertindamos, ar įstaigos gali nustatyti pagrindines savo kapitalo pozicijų pokyčių priežastis ir tinkamai pasiruošti galimam papildomam kapitalo poreikiui, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos turi pakankamai kapitalo su skolinimu užsienio valiuta susijusiai rizikai padengti.
17. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų užtikrinti, kad įstaigos apdairiai planuotų kapitalą ir atsižvelgtų į nepalankias sąlygas bei galimus valiutos kurso svyravimus. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos tai darytų telkdamos dėmesį ne tik į tiesioginį nominaliųjų pakoregavimų poveikį, bet ir atsižvelgdamos į netiesiogines pasekmes kredito rizikos parametrams. Kai įstaiga turi įsidięgusi pažangius rizikos vertinimo modelius, kompetentingos institucijos turi vertinti bankų vidaus modelių patikimumą skolinimo užsienio valiuta rizikos vertinimui atlikti.
18. Tarptautiniu lygiu veikiančios įstaigos į skolinimo užsienio valiuta riziką ir jos valdymą taip pat turėtų atsižvelgti bendruose sprendimuose, kurie privalomi pagal CRD 113 straipsnį ir susijusius EBI techninius standartus, bei aptarti šiuos aspektus pagal CRD 51 ir 116 straipsnius įsteigtose priežiūros institucijų kolegijose. Jei skolinimo užsienio valiuta rizika tampa reikšminga patronuojamosios įstaigos lygmeniu, priimančiosios valstybės narės priežiūros institucijos turėtų nedelsiant informuoti konsoliduotos priežiūros institucijas.

II.4.1 Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis priežiūrinis tikrinimas

19. Laikydamosi gairių dėl „Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis“ (Gairės Nr. 32) ir siekdamos sudaryti sąlygas įstaigoms atsilaikyti prieš stiprius valiutos kurso svyravimus, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos į savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus, įskaitant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis savo vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procese ir testavimą nepalankiausiomis sąlygomis portfelio lygmeniu, įtrauktų su skolinimu užsienio valiuta susijusius sukrėtimus.
20. Jei reikia, testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų apimti valiutų modelių sukrėtimus ir dėl to atsirandančius kredito gavėjo pajėgumo grąžinti paskolą pokyčius viso kreditų portfelio ir kiekvienos atskiros valiutos požiūriu.
21. Kompetentingos institucijos turėtų tikrinti įstaigų atliekamą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, įskaitant pasirinktą scenarijų, metodus, infrastruktūrą ir tokio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus bei jų panaudojimą rizikos valdyme. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigų atliekami testavimai nepalankiausiomis sąlygomis tinkamai apimtų skolinimo užsienio valiuta riziką ir kad įstaigos, reaguodamos į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, imtųsi tinkamų rizikos mažinimo priemonių.
22. Jei testavimas nepalankiausiomis sąlygomis neatliekamas arba įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų tikrinimo rezultatai rodo, kad jos nepakankamos, kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaigos imtųsi taisomųjų veiksmų. Be to, kompetentingos institucijos gali:
- rekomenduoti įstaigoms scenarijus;
  - atlikti individualios įstaigos priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;

- remdamosi bendrais scenarijais, atlikti sisteminį priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

II.5 Priežiūros priemonių taikymas

23. Remiantis II antraštinės dalies 3 ir 4 skirsniuose išdėstyto priežiūrinio tikrinimo rezultatais, toms įstaigoms, kurių procedūras, strategijas, procesus ir mechanizmus bei skolinimo užsienio valiuta rizikai padengti skirtas nuosavas lėšas kompetentingos institucijos įvertina kaip pakankamas, papildomų priežiūros priemonių taikyti nereikia. Jei šie aspektai vertinami kaip nepakankami, kompetentingos institucijos turėtų taikyti tinkamiausias priemones, skirtas panaikinti konkrečius trūkumus (pvz., reikalauti sustiprinti atitinkamas procedūras, procesus, mechanizmus ir strategijas, reikalauti papildomų atidėjinių ir (arba) reikalauti pagerinti vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso metodiką, ar imtis kitų CRD 104 straipsnyje nustatytų priemonių).

24. Jei kompetentingos institucijos mano, kad įstaigos neturi pakankamo kapitalo su skolinimu užsienio valiuta susijusiai rizikai padengti, jos pagal CRD 104 straipsnio 1 dalį turi reikalauti, kad įstaigos turėtų papildomų nuosavų lėšų viršijančių priežiūros institucijų nustatytus minimalaus kapitalo reikalavimus. Tokie papildomų nuosavų lėšų reikalavimai dėl skolinimo užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, rizikos gali būti taikomi atskirai arba kartu su kitomis procedūras, strategijas, procesus ir mechanizmus patobulinti skirtomis priežiūros priemonėmis, kurios skolinimo užsienio valiuta rizikos valdymo tikslu įgyvendinamos kaip priežiūros veiksmai ir priemonės, kurių imamasi paaiškęjus priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo rezultatams. Tarpvalstybinių kredito įstaigų grupių ir EEE dukterinių įstaigų atvejais, papildomų nuosavų lėšų reikalavimai taikomi pagal CRD 112 straipsnyje nustatytus techninius įgyvendinimo standartus, o įstaiga turėtų būti informuota jai paaiškinant sprendimo motyvus.

25. Papildomų nuosavų lėšų reikalavimai turėtų būti skaičiuojami remiantis priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo rezultatais, naudojant šį metodą, pagal kurį kompetentingos institucijos turi taikyti specialius skolinimui užsienio valiuta skirtus nuosavų lėšų reikalavimus, susijusius su rizikos vertinimo sistema ir priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo rezultatais:

- kompetentingos institucijos kartu su priežiūros institucijų nustatytais minimalaus kapitalo kredito rizikai taikomais reikalavimais turėtų taikyti papildomus nuosavų lėšų reikalavimus ir šią formulę taikyti proporcingai pagal kredito užsienio valiuta gavėjams, kurių rizika neapdrausta, dalį:

Užsienio valiuta išduotų kreditų gavėjams, kurių rizika neapdrausta, procentinė dalis * Pirmojo ramsčio (Pillar I) kapitalo reikalavimas kredito rizikai * papildomų nuosavų lėšų reikalavimo koeficientas, nustatytas pagal skolinimo užsienio valiuta rizikos PVTP vertinimo rezultatus,

kai:

-
- „papildomų nuosavų lėšų reikalavimo koeficientas“ bus susietas su įstaigos skolinimo užsienio valiuta rizikos priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo (SREP) vertinimo rezultatais pagal Gaires Nr. 39 ir Įgyvendinimo Reglamentą dėl 113 straipsnio 1 dalies a punkto³:
    - kai SREP rizikos balas yra „1“ (t. y. skolinimo užsienio valiuta rizika vertinama kaip „maža“), papildomų nuosavų lėšų reikalavimas būtų nuo 0 iki 25 proc.,
    - kai SREP rizikos balas yra „2“ (t. y. skolinimo užsienio valiuta rizika vertinama kaip „vidutinė – maža“), papildomų nuosavų lėšų reikalavimas būtų nuo 25,1 iki 50 proc.,
    - kai SREP rizikos balas yra „3“ (t. y. skolinimo užsienio valiuta rizika vertinama kaip „vidutinė – didelė“), papildomų nuosavų lėšų reikalavimas būtų nuo 50,1 iki 75 proc., ir
    - kai SREP rizikos balas yra „4“ (t. y. skolinimo užsienio valiuta rizika vertinama kaip „didelė“), papildomų nuosavų lėšų reikalavimas būtų daugiau kaip 75,1 proc. (šis skaičius gali būti didesnis kaip 100 proc.).
  - Priimdamos sprendimą dėl taikytinų papildomų nuosavų lėšų reikalavimo, kompetentingos institucijos turi atsižvelgti į įstaigų skolinimo užsienio valiuta koncentracijos tam tikrų valiutų požiūriu lygį, istorinius valiutos keitimo kurso svyravimus, kai stebima koncentracija, valiutos kurso mechanizmus ir bet kokius dėl tų mechanizmų kylančius svyravimus.
  - Kai pagal 24 dalį papildomų nuosavų lėšų reikalavimai taikomi kartu su kitomis priemonėmis, pirmiau nurodyti procentai turėtų būti naudojami kaip indikatoriai, o ne kaip įstaigų baudžiamosios priemonės.
  - Šis metodas taip pat gali būti taikomas atskirai kiekvienam kredito portfeliui, jei kompetentingos institucijos SREP rizikos balus taiko vertindamos konkrečius kreditų portfelius. Tokiu atveju individualiam kreditų portfeliui taikytiniems papildomų nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojama ši formulė:

Užsienio valiuta išduotų kreditų gavėjams, kurių rizika neapdrausta, procentinė dalis konkrečiame kredito portfelyje* Pirmojo ramsčio (Pillar I) kapitalo reikalavimas kredito rizikai konkrečiame kredito portfelyje* papildomų nuosavų lėšų reikalavimo koeficientas, nustatytas pagal skolinimo užsienio valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta, rizikos konkrečiame kredito portfelyje PVTP vertinimo rezultatus.

26. Jei įstaiga priklauso tarpvalstybinei kredito įstaigų grupei, dėl tikrų papildomų nuosavų lėšų reikalavimų lygių sutariama per bendro sprendimo procesą, kuris privalomas pagal CRD 113 straipsnio 1 dalį.

27. Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo grindžiamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo metodas yra tinkamas skaičiuoti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus atskirai kiekvienai įstaigai. Tačiau šis metodas neturėtų prieštarauti kompetentingų ir paskirtų institucijų priemonių taikymui pagal antrąjį ramstį (*Pillar II*), atsižvelgiant į CRD 103 straipsnį, t. y. įstaigų, kurių rizikos pobūdis yra panašus, kurios turi arba gali įgyti panašios rizikos poziciją arba sukelti panašią riziką finansų sistemai, atžvilgiu gali būti taikomi aukštesnio lygio papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, įgyvendinami visoje sistemoje.

---

³ Kol gairės dėl priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso bendros tvarkos ir metodikos pagal KRD 107 straipsnio 3 dalį neparengtos, nuorodos ir tikslinimas grindžiamas bendra vertinimo balų metodika pagal Gaires Nr. 39. Tai bus atitinkamai peržiūrėta, kai pagal 107 straipsnio 3 dalį numatytos gairės bus parengtos.

II.6 Sąveika su makrolygio rizikos ribojimo priemonėmis

28. Kad, reaguojant į šią riziką, būtų išvengta papildomų nuosavų lėšų reikalavimų dubliavimo, taikydamos nurodytą metodą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į visas atitinkamų institucijų (t. y. makrolygio rizikos ribojimo institucijų) taikomas makrolygio rizikos ribojimo priemones ar kitas politikos priemones, nustatančias, kad įstaigoms privaloma turėti papildomų lėšų skolinimo užsienio valiuta rizikai padengti.

29. Jei taikomos tokios priemonės, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti:

- (i) ar kitos įstaigos, kurių atžvilgiu kyla rizika arba kurių verslo modeliui taikomos makrolygio rizikos ribojimo priemonės nepatiria priemonės poveikio dėl savo sandaros (pvz., jei makrolygio rizikos ribojimo priemonė reiškia, kad kompetentingos institucijos į skolinimo užsienio valiuta riziką reaguoja taikydamos didesnius rizikos koeficientus užsienio valiuta išreikštomis paskoloms, priemonė apimtų tik tas įstaigas, kurios taiko standartizuotą metodą minimalaus kapitalo reikalavimams kredito rizikai apskaičiuoti ir todėl vidaus reitingais pagrįstus metodus taikančios institucijos tiesioginio poveikio nepatirtų); ir
- (ii) ar makrolygio rizikos ribojimo priemonės atitina atskirų įstaigų skolinimo užsienio valiuta pagrindinį lygmenį.

30. Pagal šiuos vertinimus kompetentingos institucijos turėtų:

- (i) jei makrolygio rizikos ribojimo priemonė dėl savo pobūdžio ypatybių neapima tam tikros įstaigos (kaip aptarta 27 dalies i punkte), kompetentingos institucijos gali apsvarstyti makrolygio rizikos ribojimo priemonės papildymą ir jos taikymą tiesiogiai į jos taikymo sritį nepatenkančiai įstaigai, pvz., taikant tą pačią vidaus reitingais pagrįstą (*internal ratings based*, IRB) metodą taikančių įstaigų savo rizikos modeliuose naudojamą žemutinę rizikos koeficientų ribą užsienio valiuta išduotoms paskoloms tokiu pat lygiu kaip ir standartizuotą metodą naudojančių įstaigų panašioms pozicijoms taikomi makrolygio rizikos ribojimo priemonės didesni rizikos koeficientai. Tokiu atveju IRB metodą taikančios įstaigos turi taikyti šias žemutines ribas savo rizikos modeliuose ir skirtumas tarp įprasto nuosavų lėšų reikalavimo skaičiavimo (iki taikant žemutinę ribą) ir vėlesnio skaičiavimo būtų laikomas papildomų skolinimo užsienio valiuta rizikai taikomu nuosavų lėšų reikalavimu. Tai galima parodyti šiuo pavyzdžiu:

	Bankas, taikantis standartizuotą metodą kredito rizikos kapitalo poreikiui apskaičiuoti	Bankas, taikantis IRB metodą kredito rizikos kapitalo poreikiui apskaičiuoti
Nominalioji pozicijos užsienio valiuta suma	100	100
Rizikos koeficientas (nustatytas priežiūros institucijų arba pagal IRB metodą)	35 proc.	15,6 proc.
Makrolygio rizikos ribojimo priemonė	70 proc. rizikos koeficientas užsienio valiuta išreikštoms pozicijoms	
Makrolygio rizikos ribojimo priemonės papildymas (antrojo ramsčio papildomi nuosavų lėšų reikalavimai)		Užsienio valiuta išreikštoms pozicijoms taikoma IRB rizikos koeficientų 70 proc. žemutinė riba
Papildomi nuosavų lėšų reikalavimai	$((100 \cdot 0,7) - (100 \cdot 0,35)) \cdot \text{minimalaus kapitalo reikalavimas}$	$((100 \cdot 0,7) - (100 \cdot 0,156)) \cdot \text{minimalaus kapitalo reikalavimas}$

(ii) jei priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo rezultatai rodo, kad makrolygio rizikos ribojimo priemonė nepakankamai apsaugo nuo tam tikro lygio įstaigos skolinimo užsienio valiuta rizikos (t. y. skolinimo užsienio valiuta rizika įstaigose yra aukštesnė nei vidutinis taikomo makrolygio rizikos ribojimo priemonės lygis), tuomet pagal II.3 antraštinėje dalyje aprašytą metodą priemonę reikėtų papildyti tai konkrečiai įstaigai nustatytu kapitalo priedu.

III antraštinė dalis. Galutinės nuostatos ir įgyvendinimas

31. Paskelbus galutinę šių gairių redakciją kompetentingos institucijos turi jas įgyvendinti iki 2014 m. birželio 30 d. įtraukdamos jas į savo priežiūros procedūras. Paskui kompetentingos institucijos turi užtikrinti, kad įstaigos jų veiksmingai laikytųsi.

